63 Degrees North – Pohjoisen erikoiskasvit euroiksi -hanke Voho Kirsti

YRITYSVIERAILU/ ALANGON LUOMUMARJATILA 30.08.2019

Anne ja Mikko Takanen, SIEVI

- Viljelijäpariskunta kertoi avoimesti toiminnastaan ja ajatuksistaan suurelta osin aloitteleville marjantuottajille.
  Tilaisuus varmasti avarsi ja avasi näkemystä marjantuottajan arjesta.
  Päivän anti oli ajatuksia herättelevä siinäkin mielessä, että aina ei tarvitse hamuilla niitä isoja tuotantoaloja, jotta tulos on positiivinen. Laatu edellä mennään.
  Tällä hetkellä marjayritys työllistää Mikon kokovuotisesti ja Annenkin pääosin. Annella on hierontayritys ja varsinkin talvisaikaan hän palvelee asiakkaita tätä kautta.

Historia ja nykytilanne/

Vuonna 1990 pariskunta hankki Mikon kotitilan maat viljelykseen, ja suorinta tietä kohti luomukurssia. Tilan pellot siirrettiin luomuun vuonna 1991. Tilan pienuuden vuoksi tuotannon kehittäminen asetti omat rajauksensa peltoviljelyn osalta. Ostoon asti vuokralla ollut peltoala oli noin 12 ha.

Nykyiset tuotantotilat on kunnostettu 1980 – luvulla rakennetuista navetasta sekä muista tuotantorakennuksista tukemaan tämän hetkistä toimintaa tilalla. Rakennukset viljelijäpariskunta hankki omistukseensa vuonna 2010, jolloin monipuolisen marjatilan kehittäminen alkoi suunnitelmallisena.

Viihtyisään myymälään on sijoitettuina myös marjojen jäähdytykseen tarkoitetut kylmähuoneet. Lisäksi vitriiniissä myynnissä tilan tuotteita. Mm. kylmäpuristettu mansikkamehu, erilaiset hillot sekä tilan oma hunaja ovat tilan omia jatkojalostustuotteita.

Marjatuotanto alkoi mustaherukan viljelyllä vuonna 1998 ja vadelman viljely tuli kuvioihin 2000 -luvun puolella. Vuonna 2012 lajivalikoimaan lisättiin mansikka.

Mansikan tullessa kuvioihin lisättiin myös vadelma – ja mustaherukkakasvustoihin tihkukastelujärjestelmät.

Enimmillään mustaherukkaa oli 6,5 ha (lajike Öjebyn), mutta pitäjässä toteutetun uusjaon myötä ao. mustaherukkalohkot poistuivat viljelystä. Tällä hetkellä marjakasvustot ovat kaikki samassa paikassa eli Reisjärventien varressa.

Mansikkalajikkeina Polka ja Ria. Jatkuvasatoinen Ria -lajike toisella sadontuotto jaksollaan vierailuhetkellä. Mustaherukka lajikkeena viljelyssä on Hedda.

Tilalla on käytössä Haygroven -tunnelirakennelmat. Tunneleissa viljellään mansikkaa.

Oikean puolenen kuva havainnollistaa ns. penkkitunneleiden käyttöä avomaan mansikkapenkkien päällä. Idean ratkaisuun he saivat opintomatkaltaan marjauran alkutaipaleelta Puolasta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
MAASEUTU 2020
maaseuturahasto

Reisjärven tieltä voi ihailla avomaan mansikka kasvustoja, joita on noin 2 ha, mustaherukkaa hieman alle 40 aaria sekä vadelmaa noin 20 aaria. Lisäksi mansikkakaehiläisvustoja myös Haygroven tunneleissa. Tunneleita on kolme (3) kpl, joissa on 8,5 m kaarileveys sisältäen viisi (5) riviä mansikkapenkkejä. Mansikkapenkkien rivinväli on yksi (1) metri.

Lisäksi avomaan mansikkakasvustot valjastetaan ns. pikkutunneleilla penkkikohtaisesti tarpeen vaatiessa. Käyttökelpoisen toimintamallin he bongasivat Puolaan suuntautuneelta marjaopintomatkaltaan jo marjanviljelijä uran alkutaipaleella. Taivutetut kehikot tehdään tilalla.

Viljelyssä Ria ja Polka -lajikkeet mansikan osalta, vadelmat ovat Glenn Ample sekä Takalan Herkku -lajikkeita ja mustaherukan osalta on päädytty Hedda -lajikkeeseen.

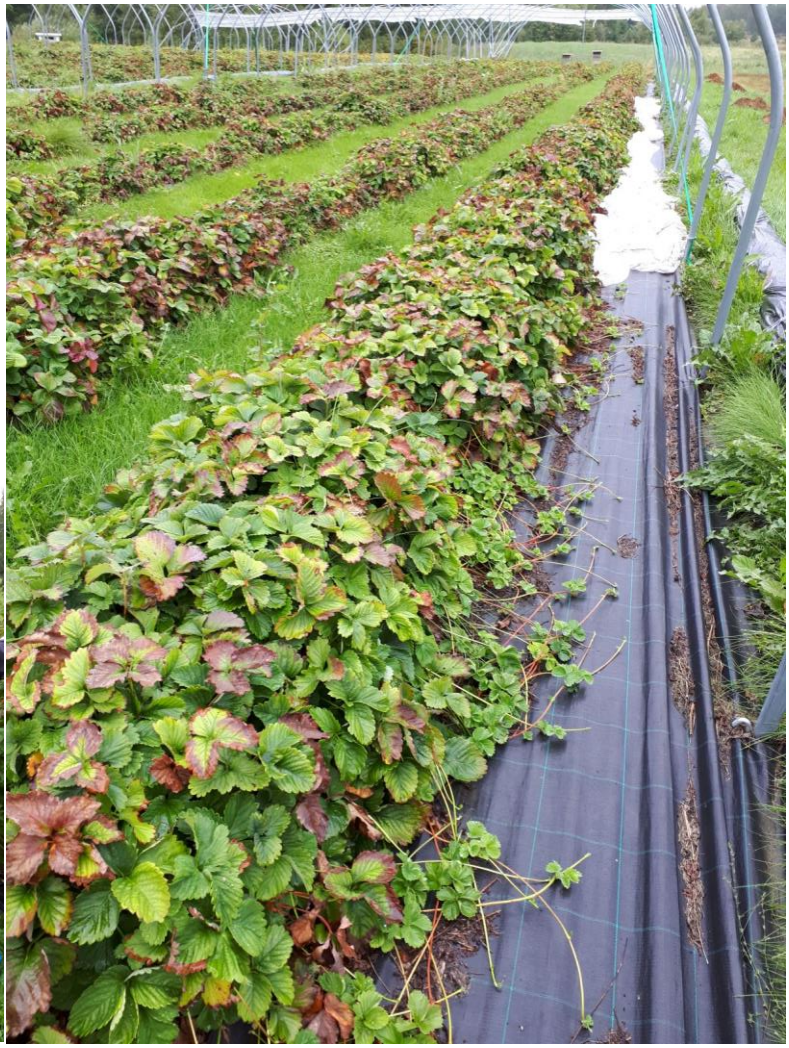

Mehiläiset ja hunajantuotanto sekä marjojen mehustus/
Tällä hetkellä käytössä noin 30 – 40 pesää. Hunajan käsittelylle sekä mehiläispesien tarvikkeille on kunnostettu omat tilansa. Elintarvike hyväksytty tila on erityisesti hunajan linkous -käsittelyn käytössä.
Heidän aikomuksenaan on rakentaa jo olemassa oleviin tuotantotiloihin toimivampi ympäristö käsittelytiloineen.
Marjojen mehustus tapahtuu hunajan linkoomo tiloissa.
Mehiläiset lensivät kuvioihin vuonna 2006 ja niiden sadon määrään ja laatuun vaikuttavat tekijät ovat kiistattomat.
Yksistään harmaahomeen torjunnassa käytetyn Prestop Mix -kauppavalmisteen levittäjinä saadaan yksi suurin kauppakelpoisen mansikan hävikin aiheuttavasta taudista minimoitua.
Onnistunut pölytys myös takaa ”nappipäisten” marjojen vähäisen esiintymisen sekä hyvän sadon määrän.

Jatkojalostus- ja varastointi tiloja.

Markkinoinnista ja marjan laadun varmistamisesta/
Varsinaista markkinointia ei enää tarvitse tehdä. Marjoja tullaan ostamaan kaukaakin. Asiakkaat varaavat hyvissä ajoin marjat, ja ne toimitetaan eteenpäin varausjärjestyksessä. Myyntitiloissa on marjojen jäähdytystilat, joihin saadaan satohuippujen sattuessa marjojen nopea jäähdytys. Näin marjat säilyvät hyvänä asiakkaan ne noutaessa.
Samassa myynti/käsittelytilassa on esillä myös muut tilan marjoista jatkojalostetut tuotteet. Mansikkamehu, hunaja, hillot.
Tilalla on kasvukauden aikana työllistettyinä ukrainalaisia viiden (5) henkilön verran. He keräävät marjat. Itsepoimintaa on tilalla hyvin vähän.

Koska mansikkakasvustot ovat valjastettuina eri tyyppisin tunneliratkaisuin saadaan tasalaatuista ja 1. luokan marjaa pienemältäkin alalta hyvin.
Tunneleiden alla on harmaahomeen pilaamia hyvin vähän. Yleensä 2 -3 % välillä/aika ajoin/poimija ja huonot kerätään kaikki pois erilliseen koppaan.

Mansikkakasvustojen perustaminen/
Kasvutunneleissa on käytössä 140 cm leveä muovi ja taimet istutetaan paririveihin. Koska kasvustot ovat sateilta suojassa, ei heidän kokemuksensa mukaan ole merkitystä vaikka taimet ovatkin tiheässä. Satotappiot joka tapauksessa olisivat suoran sateen merkityksestä harmaahomeen jyllätessä ne suurimmat.
Avomaan mansikkakasvustot ovat myös paririveissä, joskin hieman harvemmalla taimivälillä. Joka tapauksessa penkkitunneleihin laitetaan muovit päälle ensimmäisten marjojen punertuessa.

Luomutaimituottajien vähyys sekä taimien heikko laatuisuus varsinkin satotaimien osalta on koettu isoksi ongelmaksi. Satotaimia käytetään kasvutunneleissa. Niinpä lähivuosinakin panostetaan oman taimiaineiston tuottamiseen omaan käyttöön.
Eli rönsyt leikataan sadonkorjuun jälkeen ja istutetaan valepenkkiin. Seuraavana keväänä on taimien istutus varsinaiselle kasvupaikalleen.
Ensimmäisenä kasvuvuonna poistetaan kukkavanat pois. Näin varmistutaan, että taimet juurtuvat hyvin.

Lannoitus tapahtuu etupäässä peruslannoituksen yhteydessä. Tänä vuonna on ensimmäisen kerran käytetty Neko -kastelulannoitusta. Kokemukset ovat positiiviset.
Erityisesti tulee huomioida kaliumin, typen ja boorin ravinteiden saanti.

Kalium on marjakasvien ns. laaturavinne. Vaikutus erityisesti marjojen kestävyyteen (lajikekkin tietysti vaikuttaa). Typpi on kasvuravinne. Boorin merkitys kasvaa kukka-aiheiden kehityksen ja tuleentumisen vaikutuksen myötä.
Kaikissa kasvustoissa on käytössä tihkukastelu. Ensimmäiset kastelut annettiin tänä vuonna huhtikuun lopulla. Ja jos sateita ei tule tarpeeksi satokauden jälkeen; tällöin kannattaa myös kastelua jatkaa.
Kun asennetaan kastelujärjestemiä penkkeihin on hyvä miettiä penkkiin laitettavan muoviletkun laatua. He käyttävät yleisesti käytetyn ”littuletkun” sijasta vahvempaa tavaraa. Se kuitenkin kannattaa, vaikka onkin hieman hintavampaa.

Kahden viimeisimmän kasvukauden ongelmaksi ovat ryöpsähtäneet luteet ja ripsiäiset. Alueella esiintyy myös hillakuoriasta. Heillä onkin ötökkäimuri käytössä aina kukintaan asti ja myös satokauden jälkeen.
Rivivälit kaikilla kasveilla on nurmella. Runsaan lude ongelman vuoksi on rivivälit ajettu keräävällä ruohonleikkurilla.

Avomaalla mansikalla on 3 – 4 satovuotta ja tunnelimansikalla 5 satovuotta.
Sadon kehittymisestä esitettiin paljon kysymyksiä.
Mikko kertoi, että tunnelimansikan sadonkorjuu alkaa 2 kk päästä siitä, kun muovit vedetään päälle.

Avomaalla ns. jatkuvasatoinen Ria -lajike oli vierailuhetkellä kasvukauden toisen sadon tuottamis vaiheensa huipulla. Mikko totesi, että Ria -lajikkeella menee kukasta marjaan 33 vrk.
Mansikan myyntihinta on ollut 42 €/5 kg laatikko.

Herukkalajikkeena heillä on siis Hedda -lajike. Sadonkorjuu hoituu traktori vetoisen Arek 3 avulla. Tämä kone heillä on yhteiskäytössä toisen luomuherukantuottajan kanssa.
Mustaherukkamarjan myyntihinta oli 25 €/5 kg laatikko.

Ötökkäimuri.

Penkkitunneleiden kaarituotantoa.

Sateelta suojassa.

Herukan sadonkorjuukone.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
MAASEUTU 2020
maaseuturahasto